

Cuvânt pastoral la Sărbătoarea Învierii Domnului

Praznicul Învierii și „venirea în sine” a fiecăruia dintre noi. Cum să îi ferim pe copiii noștri de experiența risipirii și a eșecului?

Summary

This is the pastoral letter of HG Gurie, bishop of Deva and Hunedoara, for Easter 2020, entitled *The Feast of Resurrection and the „coming to himself” for every one of us. How do we prevent our children from experiencing wastes of time and failure?* It is a thematic pastoral letter focused on the care of the youth and children by the Church, so that they find a spiritual sense for their lives. Life is a gift of God and we have to spend it with responsibility. This responsibility is both personal and communitarian. Especially the parents and seniors, who have a responsibility for the younger generation, both in accompanying them and in sharing the Christian values.

Keywords

Easter; Resurrection; youth; responsibility; experiences of waste and failure.

† GURIE,

prin harul lui Dumnezeu Episcop al Devei și al Hunedoarei, Preacucernicului cler, Preacuviosului cin monahal și Dreptmăritorilor creștini: Binecuvântare arhierescă din străvechea Cetate a Devei, cu prilejul Praznicului mareț al Învierii!

**Praznicul Învierii și „venirea în sine” a fiecăruia dintre noi.
Cum să îi ferim pe copiii noștri de experiența risipirii și a eșecului?**

„Fiul acesta **mort era și a înviat,**
pierdut era și s-a aflat!”
(Luca 15, 32)

Iubiți credincioși,

De la o anumită vârstă, avansând prin viață, **cu toții ne focalizăm atenția asupra celor tineri;** conștientizăm tot mai mult că pentru ei am trăit și ne-am jertfit, gustând alături de ei victoriile și înfrângerile care le marchează viața. În anul acesta, 2020, Sfântul Sinod al Bisericii noastre Ortodoxe ne îndeamnă să meditam la părinți și

la copii. Eu aş dori să facem aceasta acum, de marele Praznic al Învierii, în lumina unei pilde despre care exegeții biblici spun că este cea mai profundă dintre toate cele rostite de către Mântuitorul: **Pilda întoarcerii fiului risipitor**. Aceasta cuprinde esența întregii Sfinte Evanghelii; și nu întâmplător s-a spus că, dacă – prin absurd – s-ar pierde întreaga Sfântă Scriptură și ar mai rămâne doar aceasta, am putea reconstrui întreg edificiul pierdut pe baza ei.

Se cuvine, așadar, să privim la cei doi tineri din pildă și să medităm la aceștia în lumina unei pedagogii vertebrate spiritual-religios. Ceea ce vedem este faptul cum **fiecare dintre ei a înregistrat un eșec!** Or noi am vrea ca pe fiii noștri să îi ferim de eșecurile specifice lumii contemporane. Cei doi tineri gustă o **experiență intensă a nefericirii**. Cum să ne creștem copiii spre a nu avea această experiență a risipei și a frustrării? Ne amintim din pildă cum unul dintre ei a risipit averea în depărtări, apoi s-a întors acasă înfrânt, sărac și umilit; diferit, celălalt a rămas acasă, dar bombănind întru frustrare și tristețe. Câți tineri, astăzi, nu au o experiență similară? Câți părinți nu suferă alături de copiii lor situații nefericite relativ asemănătoare?

Învățătura supremă o desprindem din atitudinea Tatălui. Avem în față un Părinte care **știe să iubească fără a suprima libertatea copiilor**. El nu este nici „dresor”, nici îmblânzitor, necăutând să schimbe *a priori* punctul lor de vedere: nici fiului mic nu îi interzice categoric plecarea în lume, nici pe cel mare nu îl desconsideră pentru inima lui împietrită. Și, cu toate acestea, el nu este exponentul unei iubiri lipsite de responsabilitate, ci al unei **iubiri care îi însoțește pe fii pe calea maturizării lor**.

Îi scria Sfântul Apostol Pavel ucenicului său Timotei: „Îți amintesc să aprinzi (...) din nou harul lui Dumnezeu, care este în tine” (II Timotei 1, 6). Iar Nichifor Crainic ne vorbește despre gingășia mamei și a bunicii în formarea copilului, formare cu trimiteri transcendente: „Din coarda de viță ce-nfășura crama / Bunica și mama / Mi-au rupt un ciorchine, spunându-mi povestea: / Copile – grăiră – broboanele-acestea / Sunt lacrimi de mamă, vărsate prinos / La caznele Domnului nostru Hristos!”¹.

Iubiți frați și surori,

În alte vremuri **trei erau valorile care făceau din cineva un „fii” bun: munca, familia și societatea** (sau, prin extensie, Patria). Acestea erau convențiile vremii. Ce fel de societate era cea din Evanghelie? Una care cerea multă muncă! Nu cumva societatea contemporană este la polul opus? Oare nu este una care nu mai recunoaște munca drept cale a propășirii? Această idee toxică se propagă tot mai mult prin diverse mijloace și îi derutează pe mulți dintre tinerii de astăzi.

Vedem în Evanghelie un fiu care crede că maxima valoare sunt banii și aplică în mod concret această convingere; el transformă partea ce i se cuvine din averea tatălui

---

¹ Nichifor Crainic, „Cântecul Potirului”, în Zoe Duma, *Antologie de poezie religioasă*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 1995, p. 31.

în bani și pleacă spre a o cheltui, dar ajunge, în scurt timp, un învins al vieții trăite imprudent: înfometat, dezamăgit, istovit, cu speranțele înșelate. Iată capcanele libertății asumate! Se distruge, se ruinează, se risipește, se dezice de familie: un paroxism al distanțărilor și al negărilor. Iată de ce era „mort” pentru tatăl său.

Diferit, celălalt fiu crede orbește că este deplin valabil tot ceea ce proclama societatea vremii lui, anume că prin **muncă, jertfire și sacrificiu de sine te vei împlini**. Așa că își refuză bucuriile elementare ale vieții și ajunge un frustrat. Tatăl nici nu îi propune, dar nici nu îi interzice micile distracții; iar el nu are curajul să se adâncească în sine și să-și vadă dorințele intime. Își evacuează împlinirea și fericirea într-un viitor nedeterminat (crede că se va bucura de viață cândva, în viitor, ca un „premiu” pentru sacrificiile din prezent).

Noi, astăzi, la nemulțumirile pe care ni le aduc la cunoștință fiii noștri să le răspundem printr-o constatare: „Avem sensibilitate la plăcere, dar **nu plăcerea ne formează, ci suferința!**”. În fiecare etapă a vieții trebuie să murim față de ceva, pentru a renaște pentru altceva, mai înalt. Doar călătorind „din separare în separare” se coagulează identitatea noastră, se construiește – cu adevărat – sinele, constelația de valori a unei persoane.

Prin urmare, să ascultăm îndemnul Scripturii, care ne vorbește prin gura Înțeleptului Solomon astfel: „Deprinde-l pe tânăr cu purtarea pe care trebuie să o aibă și, chiar când va îmbătrâni, nu se va abate de la ea!” (Pildele lui Solomon 22, 6).

Iubiți credincioși,

Să ne întrebăm: **Când ne-am venit noi „în sine”?** Cum a avut loc aceasta, în ce împrejurări? O știm comunica copiilor, o știm transfera către generația viitoare? Acest părinte știe că **valoarea unui tată constă în faptul de a fi un exemplu provizoriu**. Copiii, plecând în lume, vor găsi și alte exemple care le vor modela viitorul.

Fiul cel mic a băut cupa rătăcirii până la fund, dar – împins de nevoie și de amintirea bunăstării pierdute – recunoaște din nou autoritatea paternă și se hotărăște să se întoarcă. Venindu-și „în sine”, în sinele din care fusese absent, este dispus să accepte cea mai de jos poziție din gospodăria tatălui: „Fă-mă ca pe unul dintre argații tăi!”. A trăit pe cont propriu o coborâre în infern.

„Sinele” este partea emoțională a ființei noastre, în contrast cu „eul”, partea cognitiv-rațională a ființei noastre. „Am greșit la cer și înaintea ta!” – spune fiul cel mic, adică a greșit din punct de vedere etic și genetic; plecat triumfător cu moștenirea sa, plin de proiecte și de speranțe, se întoarce rușinat. Tatăl însă răscumpără demnitatea celui care riscase totul și pierduse.

Așadar, este bine să știm că orice părinte este conștient de faptul că **valoarea copilului, a viitorului bărbat, stă în libertatea sa creatoare de a inova și de a crea,**

nu în supunerea față de un altul. Denis Lord spunea că „un tată nu este cel care dă viață; ar fi prea ușor. Un tată este cel care oferă dragoste!”².

În oglinda tatălui, azi ar trebui să ne verificăm **cât de buni părinți suntem**. Câtă iubire inteligentă încapă în inima noastră? Ne dorim ca fiii noștri să ajungă „cineva” („oameni mari!”) sau ne dorim să fie puși pe traiectoria vieții înarmați cu valorile care le garantează eternitatea? „Căci copiii au nevoie de dragoste mai ales când nu o merită!”³ – spunea Harold Hulbert.

Drept-măritori creștini,

Astăzi se cuvine să ne întrebăm: **De câte ori ne-am înfuriat pe Dumnezeu-Tatăl** că nu a făcut cum am vrut noi? Cei doi tineri se definesc prin răzvrătirea lor față de tatăl, iar purtarea binevoitoare a lui față de amândoi este învățătura de bază a parabolei.

Fiul cel mare se înfurie pe tatăl său, îl respinge fățiș pentru prima dată în viață; și cel mic îl respinsese, când a plecat (iar orice părăsire este o formă de respingere). Îi reproșează că este aspru și zgârcit. Se desparte de tatăl său și de o parte din sine însuși, tocmai de acea parte care îl făcea să se creadă fericit. „Își dă jos masca. Izbucnirea lui nu este de bucurie, ci de mânie. Este revoluția lui! Inima lui era seacă și egoistă”⁴.

Tinerii au tendința să gândească libertatea ca o nesupunere: nesupunere față de cutumele comunității și față de părinți. Fiul cel mic alege depărtarea, „exterioritatea” față de ordinea protectoare a mediului imediat. Spune Andrei Pleșu: „E o pierdere a reperelor, o dezorientare inerentă oricărei dislocări existențiale. Viața în exil a fiului risipitor este o investiție obsesiv-compulsivă într-o imagine utopică a libertății, într-o abstracțiune. E un cult juvenil al independenței nelimitate, al noutății absolute, flămânde”⁵.

Numai că renunțarea la dependența față de „așezarea” patriarhală a lucrurilor se transformă într-o **dependență degradantă față de un necunoscut:** s-a alipit de unul dintre locuitorii acelei țări. Apoi situația degenerază până la limita supraviețuirii: suferă umilința de a slugări animale impure, ducând o viață smintită, extravagantă, scandaloasă, iresponsabilă, dezmățată, dezonorantă, deviantă, o viață de pierzanie... Cât de mulți dintre contemporanii noștri nu se înscriu în acest tablou?

---

² ***, *Reflecții și maxime*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p. 199.

³ Theofil Simenschy, *Un dicționar al înțelepciunii*, Editura Junimea, Iași, 1979, p. 213.

⁴ Françoise Dolto, *Evangheliile și credința față în față cu psihanaliza*, Editura Metafrază, București, 2017, p. 136.

⁵ Andrei Pleșu, *Parabolele lui Iisus. Adevărul ca poveste*, Editura Humanitas, București, 2012, p. 262.

Învățăm de aici că și cei care nu trăiesc după morala Bisericii sunt iubiți de Dumnezeu și au perspectiva recuperării. Dumnezeu este Cel care iubește primul, Creatorul este prezent în toți cei creați și așteaptă „venirea în sine”. Înțeleptul Solomon ne îndeamnă: „Ascultați, fiilor, învățătura tatălui și luați aminte să cunoașteți buna chibzuială, căci eu vă dau învățatură bună. Nu părăsiți povața mea; căci și eu am fost fecior la tatăl meu, singur, și cu duioșie iubit am fost de mama mea!” (Pildele lui Solomon 4, 1-3).

Fiul risipitor a hotărât **să nu mai fie „la locul lui”**; dar nu și-a mai găsit nici ulterior locul.

Iubiți fii întru Hristos,

Să ne întrebăm astăzi: **Suntem noi la „locul nostru”?** Care este, cu adevărat, locul nostru pe acest pământ? Îi știm îndrepta pe copiii noștri spre a ajunge „la locul lor”?

Spune frumos Andrei Pleșu că „viața desfrânată este rezultatul unui amplasament vicios”⁶. Locul îl poate corupe enorm pe un tânăr; mediul îl poate strica. Asigurăm noi copiilor noștri un mediu sănătos de viață și de creștere?

Mezinul duce o viață care uită de Dumnezeu și este uitată de Dumnezeu. Locul nostru pe pământ este locul de unde putem revărsa în jur maxima dragoste și de unde putem primi – de la Dumnezeu și de la semeni – maxima dragoste. Dorothy Neite observa că, „dacă un copil crește într-o atmosferă de acceptare și de prietenie, el învață să găsească iubirea pretutindeni!”⁷.

Cea mai mare suferință de pe Pământ este să nu te crezi iubit de Dumnezeu și de ceilalți. În copilărie cei mai mulți ne-am simțit iubiți, pentru că o bunică sau un alt adult responsabil a știut să ne comunice dragoste pe înțelesul vârstei noastre. Iată ce spune George Coșbuc în poezia *La Paști*: „Pe deal se suie-ncetișor / Neveste tinere și fete, / Bătrâni cu iarna vieții-n plete / Și-ncet, în urma tuturor, / Vezi șovăind câte-o bătrână / Cu micul ei nepot de mână”⁸.

Iubiți creștini hunedoreni,

Acum, când „prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începutul altei vieți, veșnice, să săltăm, laudând pe Pricinuitorul, Cel Unul binecuvântat, Dumnezeul părinților noștri, și preaslăvit!” (fragment din *Slujba Învierii*).

Să îi învățăm pe copiii noștri că precum în Evanghelie tatăl și-a iubit întotdeauna fiul cel mic altfel decât pe cel mare, la fel și astăzi **părinții nu-și iubesc niciodată la fel copiii, ci în maniere diferite, dar o fac cu aceeași intensitate.** Iubirea are un

---

⁶ *Ibidem*, p. 263.

⁷ ***, *Reflecții și maxime...*, p. 399.

⁸ George Coșbuc, *Poezii*, Editura Cartea Românească, București, 1982, p. 181.

specific al său, respectând profilul și nevoile respectivului copil. Nu este monocoloră și nediferențiată, plată și omogenă. Tatăl își iubea mezinul într-un mod mai puțin posesiv decât pe fiul cel mare; de aceea, cel mic a fost capabil să se desprindă de cuibul familial, să se lipsească de tatăl său.

Să ne întrebăm iar: Știm noi să iubim? Căci numai dragostea poate face din viața noastră o perpetuă sărbătoare. Spre ce experiențe îi „programăm” pe copiii noștri? Kevin Heath ne învață că „cea mai sigură cale spre inima unui copil este să petreci timp cu el”⁹.

Amândoi **fiii tânjeau după dragostea tatălui**. Tocmai de aceea erau într-o inconștientă rivalitate fraternală. **În inima unui tată adevărat încapă însă mai multă dragoste decât pot înțelege copiii**. Mezinul, în mintea lui de adolescent întârziat, credea că tatăl își dorește ca el să ajungă „cineva”. Copiii au multe convingeri greșite de-a lungul procesului de creștere; într-o anumită etapă orice copil crede că tatăl său este o ființă de excepție, „cel mai puternic” de pe pământ, în timp ce tatăl este, de fapt, atât de limitat în puteri.

Împreună cu copiii noștri, savurând bucuria Învierii lui Hristos – garanție a învierii noastre, a fiecăruia în parte –, să ne hotărâm a ne exprima întotdeauna cu dragoste, chiar și în momentele cele mai dificile. „Vițelul este mult, nimeni să nu iasă flămând!” – spune Sfântul Ioan Gură de Aur în cunoscutul cuvânt pascal. La ospăț încapă și fiul cel frustrat și mai rămâne loc pentru mulți. Să învățăm să ne bucurăm întru dragoste! „Gustați toți din ospățul credinței!” – continuă invitația.

Acestea fiind spuse, vă îndemn „să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm”. Vă urez tuturor *Sărbători fericite!*, cu pace multă și belșug în casă, cu lumină sfântă în suflete!

Hristos a înviat!

Vă spune al vostru arhipăstor de tot-binele doritor,
spre Domnul rugător, pentru mântuirea tuturor,

† **G U R I E,**

Episcopul Devei și al Hunedoarei

---

⁹ ***, *Reflecții și maxime...*, p. 573.